

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 25.

DRÁMA
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA
2010. október 25. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 120 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér!

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat! Kövesse a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó képeket, szövegrészleteket!
- Használja a helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

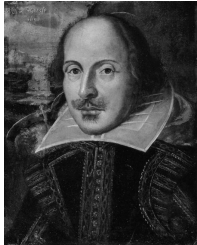
Eredményes munkát kívánunk!

I.

EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK (30 pont)

1. Oldja meg a feladatokat!

a) Írja az idézetekhez a szerzőjét, a mű címét és a szöveget mondó szereplő nevét!
(Elemenként 0,5 pont, összesen 4,5 pont.)

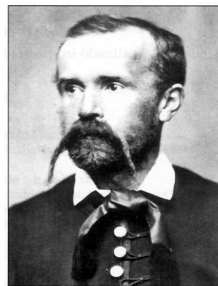

- 1) „Mi ez? Mit tart kezében kedvesem?
Hát méreg szegte életét derékba...
Fukar, te! nem hagyta egy árva cseppet,
Hogy utolérjelek? – Hadd érem ajkad:
Talán maradt ott egy parányi méreg,
Mi porba sújt – és mennyekig repít.”
(Mészöly Dezső fordítása)

Az idézet szerzője:.....

A mű címe:.....

A szereplő neve:.....

- 2) „Igaz, igaz, de mindegy, bármi hitvány
Volt eszmém, akkor mégis lelkesített,
Emelt, és így nagy és szent eszme volt.
Mindegy, kereszt vagy tudomány, szabadság
Vagy nagyravágy formájában hatott-e,
Előre vitte az emberemet.”

Az idézet szerzője:.....

A mű címe:.....

A szereplő neve:.....

- 3) „Hölgyeim és uraim! Hanyatló osztály hanyatló képviselőjét látják maguk előtt. Minket, polgári kisiparosokat, akik derék feszítővasainkkal a kis boltosok nikkelkasszáit dolgozzuk meg, elnyelnek a nagyvállalkozók, akik mögött ott állnak a bankok. Mit számít egy tolvajkulcs egy részvényvel szemben? Mit számít egy bankrablás egy bankalapítással szemben? Mit jelent egy ember meggyilkolása, szemben egy ember alkalmaztatásával?”
(Vas István fordítása)

Az idézet szerzője:.....

A mű címe: .....

A szereplő neve:.....

b) Határozza meg a drámai művek közlésformájának két módját, és hasonlítsa össze a funkciójukat! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont.)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- .....

6 pont	
--------	--

2. A feladatok Katona József Bánk bán című drámájához kapcsolódnak.

a) Egészítse ki a hiányos szöveget a megfelelő szereplő nevével! (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

A király ..... (1) szentföldi hadjárata idején Bánkra bízta az ország irányítását. Országjáró körútjáról .....(2) titkos üzenettel hívta a királyi udvarba. Be akarta avatni egy összeesküvésbe, amely a nemzeti sérelmeket torolta volna meg .....-on (3), az idegen királynén, ám a nádor szigorúan szembeszegült a tervvel. Még azon az estén látnia kellett, hogy feleségét .....-t (4) a királynő rokona, ...(5) herceg hevesen ostromolja. Közben találkozik az agg .....-cal (6), aki az ország szegény lakóinak sanyarú sorsát mutatja be.

b) Fogalmazza meg, mit értünk tragikus hősön a klasszikus tragédiában! (1 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

3. Válassza ki az alábbiak közül azokat, amelyek Molière és a klasszicizmus drámáinak jellemzőit és színházi eszköztárát képezhették! Húzza alá a helyes megállapításokat! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

függöny, több szálon futó cselekmény, hármas egység, jelenettechnika,
felvonástechnika, teljes arcot takaró maszk, minden azonos helyszínen játszódik

2 pont	
--------	--

4. A feladatok egy klasszikus tragédiára és egy XX. századi műre vonatkoznak.
(Elemenként 0.5 pont, összesen 6 pont.)

a) A táblázatban található szereplők jegyesei, házastársai vagy szerelmei egyben a művek címszereplői is. Kik ők és mely szerző művében szerepelnek?

szereplők	szerző	címszereplő
Julika		
Haimón		

b) Az táblázat szereplőihöz rendelje a megfelelő rokont, ismerőst a felsorolásból, és nevezze meg a köztük lévő viszonyt is!

Kreón, Marika, Euridiké, az esztergályos

szereplő	rokon vagy ismerős neve	kapcsolat jellege
Julika		
Haimón		

6 pont	
--------	--

5. Párosítsa össze Szophoklesz Antigoné művének előadásfotóit a hozzájuk tartozó információkkal! Figyeljen a jelmezek stílusára, a szereplők testbeszédére, a színészek és a szereplők elhelyezkedésére stb.! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

Az előadás bemutatójának évszáma, színhelye	A kép sorszáma
a) 1959. Kolozsvári Magyar Színház	
b) 2004. Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház	
c) 2008. Szegedi Focus Műhely Társulat, beavató színházi előadás	

1)

2)

3)

3 pont	
--------	--

6. Keresse meg a szöveg öt tartalmi hibáját és javítsa ki! (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Színháztörténeti jelentőségűnek szokták nevezni azt az előadást, amelyben a Tót családot az Őrnagy folyamatos kertészkedésre kényszerítette. A darab meséje azzal indult, hogy a család a postástól megtudja fiuk halálhírét. Az ősbemutató rendezője nem könnyű feladat megoldására vállalkozott, amikor a korábban megjelent lírai költeményt állította színpadra. A feladat nehézségét az adta, hogy a realista mű újszerű játékmódot kívánt a színészekről. Erre jó példa az a jelenet, amikor a családfő magányra vágyva a hálószobába menekül.

Hiba	Javítás

5 pont

7. Azonosítsa a meghatározások alapján dráma és színház néhány alapfogalmát! (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) Epikus mű színpadi előadásra alkalmassá tétele.

.....

b) Nemes szenvedély, emelkedett ünnepélyesség megnyilvánulása.

.....

c) A cselekmény menetének lassítása, új bonyodalmak beiktatása; célja a figyelem újraélesztése, vagy a hős új jellemvonásának bemutatása.

.....

d) A drámai műveket lezáró, a műtől némileg elkülönülő szerkezeti egység, amelyben a szerző gyakran kommentálja a hősök további sorsát.

.....

4 pont

II.

**JELENETÉRTELMEZÉSHEZ, A JELENET SZÍNHÁZI
MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ KÖTŐDŐ, ELEMZÉST ÉS ÉRTELMEZÉST
IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK (30 pont)**

Tanulmányozza az alábbi szövegeket, majd válaszoljon az alábbi kérdésekre!

1. „Többféleképpen mondhatjuk el a Hamlet tartalmát: mint történeti krónikát, mint bűnügyi regényt, vagy mint filozófiai drámát. Három különböző darabot mondhatunk el, noha mindháromat Shakespeare írta. De ha tisztességesen mondjuk el a tartalmát, akkor a három különböző darab szövegekönyve egy és ugyanaz lesz. [...] A Hamlet, ha szövegekönyvként nézzük, három fiú és egy lány története. A fiúk egykorúak, nevük: Hamlet, Laertes, Fortinbras. A lány fiatalabb náluk, Opheliának hívják. Mind a négyen belekeverednek egy véres politikai és családi drámába. Hárman közülük belepusztulnak, a negyedik eléggé véletlenszerűen Dánia királyává lesz.”

(Jan Kott: *Kortársunk, Shakespeare. Gondolat, 1970. 82. o.*)

2. „A reneszánsz eltelik az élet szépségének és gazdagságának szellemi részegültségével. [...] A humanista úgy érezheti, hogy „kizökkent az idő”, s hogy feladata „helyrehozni azt”. De közben még ő maga is benne él a középkorban, nemegyszer felteheti magának a kérdést, vajon nem ő az az örült, akire a többiek okkal-joggal néznek gyanakodva?”

(Hegedűs Géza, *Kónya Judit: Kalandozás a dramaturgia világában. Gondolat, 1973. 72. o.*)

3. „Első színpadi előzménye a klasszikus görög Oresztész tragédiák. Ezeket Shakespeare szövege szerint nem ismerhette, de a klasszikus tárggyal való rokonság a műveltebb néző szemében használt a darabnak. [...] Shakespeare tragédiája Hamlet lelkében játszódik le; ami történik, s ami nem történik, az ő jelleméből folyik, ő érzi érte a felelősséget.”

(Benedek Marcell: *Shakespeare, Magyar Könyvklub, 2001 199. o.*)

8. Válassza ki a felsorolt szempontokból, hogy az alábbi leírások milyen értelmezésű Hamlet előadásra vonatkozhatnak! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Szempontok: filozófiai, bűnügyi, történeti, lelki

Leírások	Szempontok
a) A darab cselekménye lényegében a „lenni vagy nem lenni” kérdését járja körül, ürügyül felhasználva Helsingör színhelyét.	
b) Az anyja bűnössége miatt vergődő fiatal hős tragédiáját látjuk, akit lelkileg súlyosan megvisel ez a kérdés.	
c) A történet a király halálával kezdődik, majd a bitorló testvér uralkodásával és az ifjú királyfi halálával folytatódik, és Fortinbras hatalomra kerülésével ér véget.	
d) A kezdet is már gyilkossággal indul, amit a darabban újabb gyilkosságok követnek, melyre legjobb példa az, hogy az utolsó nagy jelenetben négyen is meghalnak.	

2 pont

9. Állapítsa meg, hogy az idézett halotti jegyzőkönyvek melyik szereplő holtá nyilvánítása során íródhattak? Több jó megoldás is lehetséges. (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Jegyzőkönyv	Szereplő
a) Egy középkorú elegáns hölgy valószínűleg gyorsan öló mérgeg áldozata lett.	
b) A fiatal férfi testén több vágást és szúrást találtunk, de halálát feltehetően egy mérgezett hegyű fegyverrel történt szúrás okozta.	
c) Az idősnek látszó férfival feltehetően egyetlen, lesből leadott, de nagyerejű szúrás végzett.	
d) A fiatal hölgy öngyilkosság áldozata lett, nehezen megállapítható körülmények között.	

2 pont

10. Értelmezze a „kizökkent az idő“ szállóigét a darab kapcsán!

.....
 .....

2 pont

11. Válaszoljon a kérdésekre!

a) Hamlet és Laertes ugyanolyan családi tragédiát él át, nevezze meg, mi ez, és kik az okozói! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

A hasonló családi tragédia: .....

A családi tragédiák okozói: .....

.....

b) Értelmezze Fortinbras szerepét pozitív illetve negatív megítélés szerint! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

Pozitív:.....

Negatív:.....

4 pont

Olvassa el az alábbi drámarészletet, majd válaszoljon az alábbi kérdésekre!

Shakespeare: Hamlet
III. felvonás, 1. szín
(Arany János fordítása)

*Szoba a kastélyban. Király, királyné, Polonius, Ophelia,
Rosencrantz és Guildenstern jönnek*

KIRÁLY

Hát semmi úton nem birtok eléje
Kerülni, mért ölté fel e zavart,
Roncsolva durván csendes napjait
Bomlott s veszélyes dőresége által?

ROSENCRANTZ

Bevallja: érzi ő, hogy háborog;
De hogy miért, nem mondja semmi áron.

GUILDENSTERN

Nem is találtuk könnyűnek kilesni:
Őrült ravaszként résen áll, mihelyt
Valódi hogyléte felől akarnánk
Belőle csalni bármi vallomást.

KIRÁLYNÉ

Jól fogadott-e?

ROSENCRANTZ

Mint kész udvaronc.

GUILDENSTERN

De nagy erőtetéssel hajlamin.

ROSENCRANTZ

Szóban fukar volt; de ha kérdezőnk,
Felelni bőkezű.

KIRÁLYNÉ

Élvekbe nem
Vonátok egy kicsit?

ROSENCRANTZ

Felséges asszony,
Történt, hogy útban egy csapat színészt
Értünk utól, s említők ezt neki;
Minek hallása némi látható
Öröme gyújtá. Itt vannak, az udvar
Körül, s parancsuk is van, gondolom,
Hogy még ma este játsszanak előtte.

POLONIUS

Való biz az; s fölkéri általam
Fölségteket, nézzék s hallják meg azt
A nem-tudom-mit.

KIRÁLY

Kész szívvel; s nagyon
Örvendek ily irányán.
Csak ösztönözni kell őt, jó urak,
S unszolni kedvét ily gyönyörre folyvást.

ROSENCRANTZ

Tesszük, királyom.

Rosencrantz és Guildenstern el

KIRÁLY

Menj, Gertrud, te is;
Mert titkon érte küldénk Hamletért,
Hogy itt találja, csak mintegy esetleg,
Opheliát; az atyja és magam
Elrejtezünk, s így látatlan, de látva,
Bizton bíráljuk e találkozást,
S magaviseletéből hozzávetünk:
Szerelmi bú-e vagy nem, amitől
Rájött e szenvedés.

KIRÁLYNÉ

Szót fogadok.
Ophelia, rád nézve azt ohajtom,
Szépséged lett legyen a boldog ok,
Hogy Hamlet ily zavart; remélem, így
Erényed a jó útba viheti,
Mindkettőtök becsületére.

OPHELIA

Vajha
Úgy legyen, asszonyom!

Királyné el

POLONIUS

Járkálj te, lyányom, itt. Fölség, ha tetszik,
Elbúhatunk. (*Opheliához*)
Te meg olvass e könyvből:
Leplezze a színlett foglalkozás,

Mért vagy magadban. Nem hiába mondják -
Sok példa van rá -, hogy ájtatos arccal,
Kegyessé gyakorlattal, becúkorozzuk
Magát az ördögöt.

KIRÁLY

(*félre*) Nagyon igaz:
Mint sebzi váddal lelkem e beszéd!
A festett rima-kép nem undokabb
Ahhoz képest, mivel kenik-fenik,
Mint szörnyű tettem szépítő szavamhoz.
Ó, mily nehéz kő!

POLONIUS

Hallom lépteit:
Vonuljunk hátra, felséges uram.

Király és Polonius el. Hamlet jő

12. Válaszoljon a kérdésekre! (Válaszonként 1 pont, összesen 6 pont.)

a) Mit akart megtudni a Király Rosencrantzék segítségével Hamletről?

.....

b) Miként jellemzi Rosencrantz Hamlet beszédét? Idézza a részletet!

.....
.....

c) Miért örül a királyi pár a színészek megérkezésének, miben reménykedik?

.....

d) Mi a szándéka azzal a Királynak, hogy titokban hivatja Hamlet-tet?

.....

e) Milyen instrukciót ad Polonius Opheliának, hogy leplezze a Hamlettel való találkozás megrendezettségét?

.....

f) Miként érinti kellemetlenül a Királyt Polonius szövege az ájtatottságról?

.....

6 pont	
--------	--

III. felvonás, 2. szín**„HAMLET**

Csakhogy aztán fölötte jámbor se légy, hanem menj saját ép érzésed vezérlete után. Illeszd a cselekvényt a szóhoz, a szót a cselekvényhez, különösen figyelve arra, hogy a természet szerénységét által ne hágd: mert minden olyas túlzott dolog távol esik a színjáték céljától, melynek föladata most és eleitől fogva az volt és az marad, hogy tükröt tartson mintegy a természetnek; hogy felmutassa az erénynek önábrázatát, a gúnynak önnön képét, és maga az idő, a század testének tulajdon alakját és lenyomatát. No már, ha ezt túlozza valaki, vagy innen marad, bár az avatlant megnevetted, a hozzáértőt csak bosszanthatja; pedig ez egynek ítélete, azt meg kell adnod, többet nyom egy egész színház másokénál. Ó, vannak színészek, én is láttam játszani – s hallottam dicsérve másoktól, nagyon pedig –, kik, Isten bűnül ne vegye, se keresztény, se pogány, se általában ember hangejtését, taghordozását nem bírva követni, úgy megdölyfösködtek, úgy megordítottak, hogy azt gondolám, a természet valamely napszámosa csinált embereket, de nem csinálta jól, oly veszettül utánozták az emberi nemet.”

13. Válaszoljon a kérdésekre! (Válaszelemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

a) Idézza, hogy Hamlet a színjáték céljait illetően mely kettős célt fogalmaz meg!

.....
.....

b) Idézza, miként vélekedik Hamlet az akció és dikció viszonyáról!

.....

c) Mit kárhoztat a színész munkájában Hamlet?

.....

d) Hogyan nevezzük a színészek által később előadott jelenetet?

.....

e) Milyen céllal játszatja el ezt Hamlet a színészekkel?

.....

f) Mi lesz a Király reakciója a színészek jelenetére?

.....

7 pont	
--------	--

III. felvonás 4. szín*Szoba ugyanott. Királyné és Polonius jó***POLONIUS**

Mindjárt jön. Aztán rakja meg, királyném!
Nincs mód kiállni, mondja, csínjait;
Most is csupán felséged állt közöttte
S a nagy harag közt. Én itt hallgatódom;
Csak kérem, bánjon kereken vele.

HAMLET

(künn) Anyám, anyám, anyám!

KIRÁLYNÉ

Csak bízva rám: ne féltsen engemet.
Vonuljon vissza: hallom lépteit.

Polonius elrejtetik. Hamlet jó

HAMLET

Nos hát, anyám, mi tetszik?

KIRÁLYNÉ

Hamlet, nagyon megsértetted atyádat.

HAMLET

Anyám, nagyon megsértetted atyámat.

KIRÁLYNÉ

Jer, jer; nyelved hiú szót viszonz.

HAMLET

Menj, menj: kötözködő nyelved gonosz.

KIRÁLYNÉ

Mi volt ez, Hamlet?

HAMLET

Mi baj, édesem?

KIRÁLYNÉ

Feledtél?

HAMLET

Nem, a szent keresztre! nem:
Ön a királyné, férje öccse nője;
De - bár ne volna az - anyám is ön.

KIRÁLYNÉ

Ha így van, küldöm, aki bír veled.

HAMLET

Jer, jer, ne moccanj; ülj le csöndesen:
Tapot se innen, míg tükrömbe nem nézsz,
Mely megmutatja szíved bensejét.

KIRÁLYNÉ

Mit akarsz velem? csak nem akarsz
megölni?
Segítség!

POLONIUS

(a kárpit megett) Hó! segítség! hej!
segítség!

HAMLET

Hahó! patkány?

(Kardot ránt)

Meghalt; itt egy arany rá!
Meghalt. *(Átszúr a kárpiton)*

POLONIUS

(a kárpit megett) Végem van. Ó...

KIRÁLYNÉ

Jaj! mit tevél?

HAMLET

Hát tudom én, mit. A királyt?...

(Fölemeli a kárpitot s előhúzza Poloniust)

KIRÁLYNÉ

Ó, mily hebehurgia, véres munka ez!

HAMLET

Véres biz ez, s majd oly gonosz, anyám,
mint
Megölni egy királyt, s öccsével élni.

KIRÁLYNÉ

Királyt, megölni?

HAMLET

Azt mondom, igen -

(Poloniusra)

Szegény izgága vén bolond, nyugodj.
 Különbnek véltelek; magad kerested:
 Veszélyes, ládd-e, a túl-buzgalom.
 Ne törd kezed. Pisz! ülj le csendesen,

És hadd töröm a szíved; mert fogom
 Ha törhető anyagból van csinálva;
 Ha átkos megszokás úgy meg nem edzé,
 Hogy minden érzés ellen bástya lett.

KIRÁLYNÉ

Mit tettem én, hogy nyelved ily gorombán
 Mer rám zajongni? [...]

14. Válaszoljon a kérdésekre! (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)**a) Miért nem bosszulta meg apja halálát a jelenetet megelőzően Hamlet?**

.....

b) Polonius ebben a jelenetben is elrejtőzik. Mire következtethet ebből jellemére?

.....

c) Állapítsa meg, hogy mi a szándéka a találkozáskor a két szereplőnek!

Királyné:.....

Hamlet:.....

d) Keressen kétféle – dramaturgiai és pszichológiai – magyarázatot arra, hogy Hamlet miért szúrja le gondolkodás nélkül a kárpit mögött megszólaló Poloniust!

.....

.....

e) Mivel vádolja meg Hamlet anyját? Idézza a sort!

.....

7 pont

Feladatok	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylők		
1.	6	
2.	4	
3.	2	
4.	6	
5.	3	
6.	5	
7.	4	
Összesen	30	
II. Jelenetértelmezés		
8.	2	
9.	2	
10.	2	
11.	4	
12.	6	
13.	7	
14.	7	
Összesen	30	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	60	

Dátum: _____

_____
javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések		

_____
javító tanár_____
jegyző

Dátum: _____

Dátum: _____